

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๐/๒๕๕๓

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัยขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายนำชัย แซ่มฟ้า ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัย ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๒ ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย

สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบได้ความว่า นายนำชัย แซ่มฟ้า ผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัย ผู้ร้อง ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคนำชัย ยื่นแบบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อ “พรรคนำชัย” ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง ต่อมา ผู้ถูกร้องมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผู้ขอจัดตั้งพรรคนำชัยว่า ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม เนื่องจากผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค คือ ผู้ร้อง ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่านตามหมายของศาลจังหวัดน่าน ที่ ๕๕๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ และที่ ๓๐/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑ แต่ผู้ร้องเห็นว่า ตนถูกกั้นกั้นออกหมายจับในระหว่างการยื่นขอจัดตั้งพรรคการเมือง และถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตั้งข้อหาโดยไม่มีเจ้าทุกข์รวม ๘ ข้อกล่าวหา ทำให้หาหลักทรัพย์ประกันตัวไม่ทัน และอ้างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด อีกทั้งในขณะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ร้องได้รับการประกันตัวแล้ว ดังนั้น จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย

ศาลรัฐธรรมนูญได้ส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจง และขอข้อมูลการดำเนินคดีผู้ร้อง จากศาลจังหวัดน่าน

ผู้ถูกร้องมีหนังสือชี้แจงว่า เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อ “พรรคนำชัย” โดยมีผู้ร้องได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรค ต่อมา ผู้ถูกร้องทราบข่าวจากหนังสือพิมพ์ข่าวสด ประจำวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ว่า สิบเอก นำชัย แซ่มฟ้า กรรมการผู้จัดการบริษัท นำชัยวิลล่า จำกัด ถูกตำรวจสถานีตำรวจภูธรตำบลจอหอ จังหวัดนครราชสีมา จับกุมในข้อหาฉ้อโกงประชาชน แต่สิบเอก นำชัย ให้การปฏิเสธ พร้อมทั้งยืนยันว่า ถูกกลั่นแกล้งทางการเมือง เนื่องจากกำลังจัดตั้งพรรคการเมือง ชื่อ พรรคนำชัย และกำลังขอจดทะเบียนต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดนครราชสีมา และหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองน่าน ขอตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองน่าน รายงานผลการตรวจสอบเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ว่า สิบเอก นำชัย เป็นบุคคลคนเดียวกับผู้ร้อง ซึ่งเป็นผู้ยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคนำชัย และหลักฐานทางคดีพอฟังว่า การกระทำของผู้ร้องเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนและโฆษณาแผนผังโครงการ หรือวิธีการจัดสรรที่ดิน ซึ่งคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดินยังไม่ได้ออกใบอนุญาตตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๓ และประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ข้อ ๔๐ ขณะรายงานผลการตรวจสอบนี้ ผู้ร้องถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน เนื่องจากศาลไม่อนุญาตให้ประกันตัว และเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ พนักงานอัยการจังหวัดน่านยื่นฟ้องผู้ร้อง เป็นคดีความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชน อีกคดีหนึ่ง ผู้ถูกร้องจึงมีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัย เนื่องจากเห็นว่า ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคนำชัย และยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคการเมืองชื่อพรรคนำชัย ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่านตามหมายของศาลจังหวัดน่านในระหว่างพิจารณาว่า จะรับหรือไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัยเป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ขาดคุณสมบัติผู้จัดตั้งพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๘ ทำให้การเป็นหัวหน้าพรรคนำชัยของผู้ร้องที่ได้รับเลือกตั้งในที่ประชุมจัดตั้งพรรคนำชัยสิ้นสุดลงไปด้วย เป็นเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคไม่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ (๔) ประกอบมาตรา ๑๒ และมาตรา ๒๑

ศาลจังหวัดน่านแจ้งข้อมูลการดำเนินคดีผู้ร้องว่า ผู้ร้องถูกดำเนินคดีที่ศาลจังหวัดน่าน เป็นคดีแพ่ง ๒ คดี และคดีอาญา ๖ คดี ขณะแจ้งข้อมูล ศาลได้สั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความชั่วคราว เนื่องจากผู้ร้องหลบหนีไประหว่างประกัน และอยู่ระหว่างออกหมายจับมาดำเนินคดี

พิเคราะห์แล้วมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า การที่นายทะเบียน
พรรคการเมืองมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคนำชัยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติว่า

“มาตรา ๑๔ เมื่อได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ให้นายทะเบียนพิจารณาตรวจสอบในเรื่อง
ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้จัดตั้งพรรคการเมืองเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ และ
มีจำนวนไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

(๒) นโยบายและข้อบังคับพรรคการเมืองมีลักษณะไม่ขัดต่อมาตรา ๑๐

(๓) เอกสารการขอจัดตั้งพรรคการเมืองมีรายการครบถ้วนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๓

(๔) คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และ

(๕) ชื่อพรรคการเมืองและภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองไม่ซ้ำ หรือพ้อง หรือมีลักษณะ
คล้ายคลึงกับชื่อพรรคการเมืองหรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมืองของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองอื่น
ที่ได้ยื่นคำขอไว้ตามมาตรา ๑๓ หรือของพรรคการเมืองอื่นที่นายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรค
การเมืองไว้ก่อนแล้ว

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า ถูกต้องและครบถ้วน ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียน
การจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ในกรณีที่นายทะเบียนตรวจสอบแล้วเห็นว่า คุณสมบัติหรือจำนวนของผู้จัดตั้งพรรคการเมือง
หรือนโยบายและข้อบังคับพรรคการเมือง หรือคุณสมบัติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือ
ชื่อพรรคการเมือง หรือภาพเครื่องหมายพรรคการเมือง ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๔) หรือ
(๕) ให้นายทะเบียนสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมือง และแจ้งเป็นหนังสือพร้อมทั้งเหตุผลให้
ผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมืองทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนได้รับคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง”

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องนำมาใช้เป็นเหตุผลในการสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้ง
พรรคนำชัย คือ การที่ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าพรรคได้ยื่นคำร้องขอจัดตั้งพรรคในขณะที่
ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำจังหวัดน่าน ตามหมายของศาลจังหวัดน่านดังกล่าวข้างต้น ผู้ร้องจึงมีลักษณะที่
ต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๑๔ (๑)
บัญญัติไว้ โดยมาตรา ๘ ของพระราชบัญญัติดังกล่าว ในหมวดการจัดตั้งพรรคการเมือง บัญญัติว่า

“ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะที่ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญ มีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไปสามารถรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองได้ ฯลฯ” ซึ่งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งไว้ในมาตรา ๑๐๖ ว่า “บุคคลผู้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ... (๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมาย ของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย” และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๒๑ ก็บัญญัติลักษณะต้องห้ามไว้ในทำนองเดียวกับ มาตรา ๘ ดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น แม้ผู้ร้องจะได้รับการประกันตัวออกมาภายหลังก็ไม่อาจลบล้างคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่ไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองได้ เพราะขณะที่ผู้ถูกร้องพิจารณาคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง ดังกล่าว ผู้ร้องถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล ผู้ร้องจึงไม่มีคุณสมบัติตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ (๑)

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า คำสั่งไม่รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคนำชัยของนายทะเบียน พรรคการเมืองชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๔ วรรคสาม ให้ยกคำร้องของ นายนำชัย แซ่มฟ้า ผู้ร้อง

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ